

OP HET ALLERLAATSTE MOMENT

Claire Keegan

Op het
allerlaatste moment

Verhalen over vrouwen en mannen

*Vertaald door Harm Damsma
en Niek Miedema*

Wereldbibliotheek

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van
Literature Ireland

Eerste druk januari 2024
Tweede druk februari 2024

Oorspronkelijke titel *So Late in the Day*. Grove Press, imprint van
Grove Atlantic, New York
© 2023 Claire Keegan
© 2024 Nederlandse vertaling Harm Damsma en Niek Miedema /
Wereldbibliotheek
Alle rechten voorbehouden
Omslagontwerp Nico Richter
Omslagbeeld © Elizabeth O'Reilly

NUR 302

ISBN 9789046832318

www.wereldbibliotheek.nl

Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers

Inhoud

Op het allerlaatste moment	9
De langzame, pijnlijke dood	47
Antarctica	77

Voor Loretta Kinsella

Kaal als een kleerkast doemt het op, in eiken.
Het staat er levensgroot, wat wij altijd al wisten,
En niet konden ontgaan, maar ook niet echt aanvaarden.
Eén kant van ons moet gaan. Het valt niet te betwisten.

Uit: 'Aubade' van Philip Larkin

Op het allerlaatste moment

I

Op vrijdag 29 juli kreeg Dublin het weer dat was voorspeld. De hele ochtend scheen de geelkoperen zon schaamteloos op Merrion Square, waar hij tot op het bureau van Cathal reikte, die op zijn vaste plek bij het geopende raam zat. Er woei een vleugje van de geur van gemaaid gras naar binnen en om de zoveel tijd beroerde een broeierige bries de klimop op de dorpel onder het venster. Toen er een schaduw voorbijgleed keek hij naar buiten. Hoog in de lucht zwermden een kameraadschappelijk schermutselende vlucht zwaluwen. Op de grasvelden lagen een paar mensen te zonnen, en hij zag kinderen en perken die bol stonden van de bloemen, want veel van het leven ging moeiteloos door,

ondanks alle pijnlijke menselijke verwickelingen en de wetenschap hoe alles moest eindigen.

De dag voelde nu al eindeloos aan. Toen hij weer keek, bovenaan zijn beeldscherm, stond daar 14:27. Hij wou dat hij in de lunchpauze naar buiten was gegaan en helemaal tot aan het kanaal was gelopen. Dan had hij daar even op een van de bankjes kunnen gaan zitten om te kijken naar de zwijgende zwanen en hun jongen die de broodkorsten en andere restjes die mensen in het water gooiden opslokten. Onbedoeld sloot hij het bestand waarin hij had zitten werken, een overzicht van de verdeling van het budget, af zonder het op te slaan. Er schoot een flits van iets wat veel weg had van zelfverachting door hem heen, waarna hij opstond, de gang doorliep tot aan de herentoiletten, waar niemand was, en in een van de hokjes ging zitten. Hij bleef een poosje op de wc-bril zitten staren naar de binnenkant van de deur, waar niets op geschreven of in gekrast was, totdat hij zich wat minder wankel voelde. Toen liep hij naar de wastafel, gooide wat water over zijn gezicht en droogde zijn gezicht en handen langzaam af met de tissue die automatisch uit de dispenser rolde.

Op de terugweg naar zijn bureau stopte hij bij de koffieautomaat, drukte op de knop voor 'americano' en wachtte tot die in het bekertje was gelopen.

De koffie was bijna klaar toen Cynthia, de fleurig geklede vrouw van de boekhoudafdeling, kwam aangelopen, onderwijl lachend een gesprek op haar mobieltje voerend. Ze zweeg toen ze hem zag en brak het gesprek even later af.

‘Hoe is het, Cathal?’

‘Ja,’ zei hij. ‘Goed. En met jou?’

‘Goed.’ Ze glimlachte. ‘Aardig dat je het vraagt.’

Hij pakte zijn koffie en liep weg voordat hij er suiker in had gedaan, en voordat ze nog meer kon zeggen.

Toen hij terug was bij zijn bureau en naar de bovenhoek van het beeldscherm keek was het 14:54. Hij was net bezig het bestand weer te openen om nog eens te lezen wat erin stond, en aan het bedenken welke wijzigingen hij opnieuw zou moeten invoeren, toen zijn chef kwam buurten.

Zijn chef kwam uit Noord-Ierland, was ruim tien jaar jonger dan hij, droeg dure maatpakken en squashte in de weekenden.

‘Zo, Cathal. Hoe gaan de zaken?’

‘Prima,’ zei Cathal. ‘Bedankt.’

‘Heb je wel geluncht, iets gegeten tussen de middag?’

‘Ja, hoor,’ zei Cathal. ‘Maak je geen zorgen.’

Zijn chef bekeek hem eens goed, en nam zijn gebrui-

kelijke overhemd, stropdas en broek, en zijn niet ge-
poetste schoenen op.

‘Je weet dat je niet per se hoeft te blijven, hè?’ zei zijn chef. ‘Waarom nok je er niet mee voor vandaag?’ Hij kreeg een beetje een kleur, schijnbaar uit ongemak over zijn goedbedoelde formulering.

‘Ik ben bijna klaar met de eerste opzet van het budget,’ zei Cathal. ‘Die wil ik graag afmaken.’

‘Dat snap ik,’ zei zijn chef. ‘Wat jij wilt. Geen stress.’

Zijn chef trok zich terug in zijn kantoor en Cathal hoorde de deur zachtjes dichtgaan.

Toen hij weer naar buiten keek was de hemel leeg en blauw. Hij nam een slokje van de bittere koffie en staarde naar het bestand dat hij niet had opgeslagen. Het was moeilijk te lezen vanwege het felle zonlicht, dus zette hij het lettertype op vet en kantelde hij het beeldscherm een beetje. Een poosje probeerde hij zich te concentreren op wat er stond, maar uiteindelijk besloot hij zich te beperken tot de serie standaardbrieven, die op de aanhef na allemaal identiek zouden zijn:

Geachte _____,

*Dank u voor uw aanvraag voor een werkbeurs in de
Beeldende Kunsten. Het selectiecomité is inmiddels
bijeen geweest en heeft haar keuzes gemaakt. Er waren*

in de laatste ronde bijzonder veel kwalitatief hoogwaardige gegadigden, en wij moeten u tot onze spijt mededelen dat in dit geval...

Om vijf uur had hij de meeste afwijzingen op het officiële briefpapier geprint en stond hij in de gang op de lift te wachten. Toen hij iemand hoorde aankomen nam hij gauw de deur naar het trappenhuis. Daar was het warmer en rook het muf. De jonge Poolse vrouw die na kantooruren kwam schoonmaken stond met haar rug tegen de trapleuning en was een berichtje aan het sturen. Hij voelde dat ze naar hem keek toen hij langsliep en was blij toen hij de voet van de trap en de uitgang bereikt had en de straat op kon, waar het lawaaiig was en een broeierige file ongeduldig bij het stoplicht stond.

Hij deed zijn das af, tastte in zijn jasje naar zijn buskaart, die in de borstzak zat, en liep naar de halte bij het Davenport Hotel, waar hij op de bus naar Arklow wachtte. Zonder aanwijsbare reden twijfelde iets in hem eraan of de bus die dag zou komen, maar hij kwam er al snel aan over Westland Row en stopte zoals gebruikelijk om de passagiers te laten instappen.

Bijna alle zitplaatsen waren bezet en hij moest aan het gangpad gaan zitten, naast een zwaarlijvige vrouw die een stukje opschoof naar het raam om ruimte voor hem te maken.

‘Weertje vandaag, hè?’ zei ze opgewekt.

‘Ja,’ zei Cathal.

‘Ze zeggen dat het mooi blijft,’ zei ze. ‘Het weer.’

Hij had verkeerd gekozen. Deze vrouw wilde duidelijk kletsen. Hij wou dat ze haar mond hield, maar besloot zich niet te ergeren.

‘Dat is fijn om te horen,’ zei hij.

‘Wij gaan zondag met de kleinkinderen naar Brittas om te zwemmen,’ vervolgde ze. ‘Als we dat niet gauw doen is de zomer alweer voorbij. Wat vliegt de tijd toch, hè?’

Ze pakte een rolletje pepermunt uit haar tas en bood hem er eentje aan, maar hij sloeg het af.

‘En u?’ vroeg ze. ‘Hebt u nog plannen voor het weekend?’

‘Nee, gewoon wat niksen,’ zei Cathal, die het gesprek een kant op stuurde waar het misschien zou doodlopen.

Normaal gesproken zou hij nu zijn mobieltje gepakt hebben om te kijken of hij nog berichten had, maar hij merkte dat hij er nog niet klaar voor was, en vroeg zich vervolgens af of iemand ooit klaar was voor dingen die moeilijk of pijnlijk waren.

‘En we gaan ook met ze naar de boerderij van mijn broer,’ zei de vrouw. ‘We willen niet dat ze opgroeien

met het idee dat melk uit een pak komt. Kinderen hebben het maar makkelijk tegenwoordig.’

‘Daar zit wat in.’

‘Hebt u kinderen?’

Cathal schudde zijn hoofd. ‘Nee.’

‘Nou, dan bent u misschien wel beter af,’ zei ze. ‘Ze maken je soms doodongelukkig.’

Hij dacht dat ze hierop door zou gaan, maar ze pakte een boek uit haar tas, *The Woman Who Walked Into Doors*, en was daar even later volkomen in verdiept.

Het was drukker dan anders om die tijd op de uitvalsweg en op het eerste stuk van de N11, maar toen ze de afslag naar Bray eenmaal voorbij waren en de snelweg opreden werd het rustiger. Hij keek naar de bomen en landerijen die langsgleden en naar de beboste heuvels daarachter, die hij bijna dagelijks zag maar nooit had beklommen. Sneller dan hij had verwacht zaten ze al op de rondweg om Wicklow Town en reden ze verder door naar het zuiden, op ongeveer dezelfde tijd als anders.

Het was een saaie dag geweest. Op de halte bij Jack White’s Inn kwam een zwangere vrouw het gangpad in lopen die op de leeggekomen plek tegenover hem ging zitten. Hij ademde haar geur in, totdat hij bedacht dat er duizenden, zo niet honderdduizenden vrouwen moesten zijn die net zo roken.

2

Iets meer dan een jaar geleden was hij de trap bij zijn kantoor bijna af gerend om Sabine te treffen bij de ingang van het park op Merrion Square, waar het beeld van Wilde tegen een rotsblok rustte. Ze had een wit broekpak en sandalen aangehad, een zonnebril gedragen, en een veelkleurig kralensnoer om haar hals. Ze waren overgestoken naar de National Gallery om de Vermeer-tentoonstelling te zien; zij had de kaartjes online gekocht. Hij had dicht bij haar gestaan om de geur van haar parfum te kunnen opsnuiven terwijl ze de schilderijen bekeken. Hoewel zij Vermeers vrouwen bewonderde, leken ze hem vooral te niksken, alsof ze vergeefs op iets of iemand wachtten.

Of ze zaten zichzelf te bekijken in een spiegeltje. Zelfs het robuuste melkmeisje leek de melk op haar dooie akkertje uit te schenken, alsof ze niets anders of beters te doen had.

Ze hadden daarna de bus naar zijn huis in Arklow genomen en in bed gelegen met het raam wijd open. Een warme bries en het metalige geluid van het windorgel van zijn buurvrouw waren de kamer in gewaaid. Ze had zeker een uur geslapen voordat ze naar de supermarkt was gelopen voor de boodschappen en het eten had klaargemaakt: gebraden kip met knoflook, courgette en takjes tijm. Die vrouw kon koken, dat moest hij haar zelfs nu nog nageven. Maar iets in hem had altijd een hekel gehad aan de grote hoeveelheden vuile vaat die hij allemaal moest afspoelen voor hij hem in de afwasmachine kon zetten, met uitzondering van de ovenschaal, waarvan ze meestal zei dat ze hem een nachtje in de gootsteen moesten laten staan weken, en die daar dan nog steeds stond als hij op maandag uit zijn werk kwam.

Ze hadden elkaar ruim twee jaar geleden ontmoet bij een congres in Toulouse. Zij was tenger en fijngebouwd, had bruin haar, een goed figuur en donkere ogen die niet helemaal recht stonden, ze loenste een klein beetje. Hij had zich aangetrokken gevoeld door

hoe ze gekleed was, in een blauwgrijze rok en blouse, en doordat ze volkomen op haar gemak leek, maar toch alert op haar omgeving. Hij had die eerste ochtend achter haar gezeten, en terwijl de inleidende spreker zijn jargon over het gehoor uitstortte, had hij naar de knoopjes achter op haar blouse gekeken en zich afgevraagd of ze die zelf in de lusjes had gedaan. Ze had geen ring om haar vinger. In de koffiepauze was hij op haar afgestapt en toen bleek dat zij ook in het centrum van Dublin werkte, voor het Hugh Lane Museum, en samen met drie jongere, pas afgestudeerde vrouwen een appartement huurde in Rathgar.

‘Ben je wel eens in Wicklow geweest?’

‘Ik ken Glendalough en Avondale een beetje,’ zei ze. ‘En ik heb gelopen in de bergen. Schitterend landschap daar.’

‘Je zou een keertje kunnen langskomen om nog wat meer van het landschap te zien,’ had Cathal gezegd, en hij had haar telefoonnummer gevraagd, eraan toevoegend dat ze een keer een drankje zouden kunnen doen na het werk.

Aanvankelijk was de belangstelling van haar kant lauw, maar hij drong niet aan. Toen begon ze soms een weekend langs te komen en dan bleef ze ook slapen. Ze was opgegroeid in de kuststreek van Normandië, vond